

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CONCILIIS, ET|| ECCLESIA MILITANTE,|| QVATVOR LIBRIS||
COMPREHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XV. Soluuntur argumenta, quibus astruitur Ecclesia inuisibilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53873)

mnis Ecclesia Israël. Et Chrysoſtomus exponit illud Matr. 18. *Dic Ecclesia, id est, Pralato.* Sed de his plura in materia de Conciliis.

CAPVT XV.

Soluuntur argumenta, quibus aſtruitur Ecclesia inuiſibilis.

SUPEREST, vt argumenta aduerſariorum diluamus. Ac primùm, Ecclesiam eſſe inuiſibilem, his testimoniis probant. Hierem. 31. Dabo legem meam in cordibus eorum, & ero eis in Deum, & ipſi erunt mihi in populum. Vbi Deus diſtinguit Ecclesiam noui Testamenti ab Ecclesia Testamenti veteris, quod illa fuerit cœtus quidam externus, & propterea habuerit legem ſcriptam in tabulis externis, & lapideis; iſta autem ſit populus quidam interior, & propterea legem habeat ſcriptam in cordibus. Idem habetur Lucæ 17. Regnum Dei non venit cum obſervatione: neque dicent; Ecce hic, aut ecce illic. Ecce enim Regnum Dei intra vos eſt. Et Ioan. 4. VENIT hora, & nunc eſt, quando veri adoratores adorabunt Patrem in ſpiritu & veritate. Ergo Ecclesia noui Testamenti non conſiſtit in aliquo ſigno exteriori, nec eſt alligata locis & cæremoniis corporalibus. Et Heb. 12. NON enim acceſſiſti ad tractabilem montem, & acceſſibilem ignem, ſed ad Syon montem, & ciuitatem Dei viuentis, &c. Vbi comparat Synagogam monti Sinai viſibili & tangibili; Ecclesiam autem monti Syon ſpiritali. ITEM I. Pet. 2. Et ipſi tanquam lapides & ius ſuperadificamini domus ſpiritalis, ſacerdotiũ ſanctum, offerentes ſpirituales hoſtias Deo; at hæc domus eſt Ecclesia. Denique Ecclesiam eſſe, eſt articulus fidei; ergo non videtur Ecclesia, ſed creditur.

RESPONDEO ad primum locum, Hieremiam non conferre Ecclesiam cum Synagoga, ſed Testamentum nouum cum veteri, vt eo loco patet; & quamuis Testamentũ nouum propriè ſit caritas, quæ eſt lex in corde ſcripta, Testamentum vetus propriè ſit doctrina exterior, ſiue lex ſcripta in lapidibus, tamen non ſequitur, Ecclesiam noui Testamenti eſſe inuiſibilem; vt enim corpus cuiuſlibet animalis viſibile

RR 3 est,

est, & tamen habet multa intus, quæ non videntur, vt cor, hepar, spiritus vitales, & similia: ita Ecclesia visibilis habet multa inuisibilia, Fidem, Spem, Caritatem, &c. & quamuis hæc dona inuisibilia, sint necessaria in Ecclesia, & in sola Ecclesia, non tamen in omnibus eius partibus; sicut sensus est necessariò in animali, & solo animali, & tamen non est in omnibus eius partibus.

Ad SECUNDUM dico, per Regnum Dei Luc. 17. intelligi vel gratiam, per quam Deus nunc regnat in cordibus hominum, vt exponit Theophylactus, vel ipsum Christum, vt Beada exponit; loquitur enim eo loco Christus de utroque aduentu. Interrogauerant enim Pharisei: *Quando veniet Regnum Dei*, id est, Regnum Messia? Dominus autem respondet, Messiam venisse, & rursus etiam venturum in die iudicij. Itaque de aduentu primo ait: *Regnum Dei non ueniet cum obseruatione, ecce enim Regnum Dei intra vos est*, id est, iam aduenit Messias, iam præsens est. De secundo adiungit: *Et dicent vobis, Ecce hic, aut ecce illic, nolite exire, & c.* ita erit aduentus filij hominis.

Ad TERTIUM dico, eo loco doceri, præcipuum cultum Dei in Ecclesia internum futurum, sed non propterea sequitur, Ecclesiam ipsam esse inuisibilem, vt iam diximus; neque etiam sequitur, omnem cultum externum esse reiiciendum & externa templa esse destruenda. Dominus enim eo loco non agit de loco orationis, sed de modo & ritu. Si enim dicere voluisset, veros Dei cultores non amplius adorare Deum in Hierusalem, neque in monte Garizim, falsum dixisset. Constat enim Petrum & Ioannem, post acceptum Spiritum sanctum, ascendisse in templum Hierosolymitanum ad horam orationis nonam, vt dicitur in Actis Apost. 3. Constat etiam, semper fuisse postea in Palæstina Christianos, qui Deum adorauerunt in Hierusalem, & in monte Garizim, vbicunque eos esse contingebat. Loquitur ergo de ritu adorandi, siue orandi; & sensus est, neque in monte hoc, neque in Hierosolymis adorabitis Patrem, id est, neque ritu Samaritanorum, neque ritu Iudæorum, sed ritu Christianorum adorabitis, qui ritus est adorare in Spiritu & veritate. quod duobus modis exponitur.

Chrysoſtomus, Cyrillus, Euthymius in hunc locum, opponunt illud, *In ſpiritu*, cærimoniis Iudæorum, quatenus corporales erant; illud in veritate, iisdem cærimoniis, quatenus figuræ & vmbre erant rerum futurarum. Theophylactus, B. Thomas, & Caietanus opponunt illud, *In ſpiritu*, ritui Iudæorum, qui præcipuè externus & corporalis erat; illud, *In veritate*, ritui Samaritanorum, qui falſus & erroneus erat; illi enim ſimul colebant Deum verum, & Deos falſos. Itaque Dominus dicit, ritum populi Chriſtiani fore præcipuè ſpiritualem, & ſimul verum ac purum ab omni errore, licet ſpiritalis ritus non excludat corporales cæremonias, quatenus profunt ad ſpiritualem cultum promouendum.

Ad **QVARTVM** dico cum Chryſoſtomo, Theophylacto, B. Thoma, & aliis, Apoſtolum ibi per montem Syon ſpiritualem, & ciuitatem Dei viuentis, non intelligere Eccleſiam militantem, ſed triumphantem, quæ ex beatis ſpiritibus conſtat. Confert enim Synagogam cum Eccleſia, ac dicit, homines Teſtamenti veteris acceſſiſſe ad montem Sina corporeum, vt aliquo modo per corporeas imagines ibi Deum viderent; at homines noui Teſtamenti acceſſiſſe nõ re, ſed ſpe, ad montem Syon ſpiritualem, id eſt, ad gloriam beatorum, vbi Deus videtur facie ad faciem. vnde ibidem ſubditur: *Et multorum millium Angelorum frequentiam, & ſpiritus iuſtorum perfectorum, &c.*

Ad **QVINTVM** reſpondeo, duobus modis dici aliquid ſpirituale. Vno modo, ſecundum ſubſtantiam. quomodo *Ephel. 6.* dicuntur *ſpiritualia nequitia in cæleſtibus*. Altero modo, ſecundum ordinationem ad Spiritum, quia ordinatur aliquid ad ſpiritum, vel ſpiritus in eo dominatur. Quomodo *1. Corinth. 2.* dicitur homo ſpiritalis, & *1. Corinth. 15.* corpus ſpirituale, & *1. Pet. 2.* vocantur hoſtiæ ſpirituales omnia bona opera, vt Eleemoſynæ & leiunia. Beatus Petrus ergo cum dicit, Eccleſiam eſſe domum ſpiritualem, intelligit hoc ſecundo modo; vult enim, Eccleſiam non eſſe domum ex lignis & lapidibus, ſed ex hominibus Deo conſecratis ædificatam.

Ad **SEXTVM** poſſet dici, in Symbolo non poni tantum, Credo Eccleſiam, ſed, *Credo ſanctam Eccleſiam*. Porro ſanctitatem Eccleſiæ ſine dubio inuiſibilem eſſe. Sed melius dico,

in Ecclesia aliquid videri, & aliquid credi. Videmus enim cœtum hominũ, qui est Ecclesia, sed quod ille cœtus sit ipsa vera Christi Ecclesia, non videmus, sed credimus. Vera enim Ecclesia est, quæ profitetur Christi fidem. Quis autem euidenter scit, nostrã fidem esse Christi? id quidem firma & certissima fide credimus: sed aliud est credere, aliud videre: immò ipsum credere definitur ab Apostolo, argumentum non apparentium.

Quod vt melius intelligatur, notandum est, omnem sententiam de fide, nasci, vel ex duabus propositionibus de fide, & tunc totam conclusionem ineuidentem esse; vel ex vna de fide, altera euidenti; & tunc conclusionem partim euidentem, partim ineuidentem. Talis est ista conclusio: *Hi homines, qui nunc profitentur fidem sub Romano Pontifice, sunt Ecclesia Christi; nam oritur ex hoc syllogismo: Ecclesia Christi est cœtus hominum profitentium Christi fidem sub regimine legitimum Pastorum: Sed isti qui subsunt hodie Romano Pontifici, sunt talis cœtus; igitur sunt Ecclesia Christi.* In quo syllogismo maior est de fide, & proinde ineuidentis. Minor est euidentis; nam nihil ponimus in minore, quod non oculis, aut auribus percipiatur. Rectè ergo inde inferitur conclusio partim euidentis, & partim ineuidentis.

Denique, res illa, seu (vt logicè loquamur) incomplexum illud, de quo prædicatur Ecclesiæ ratio ac definitio, visibile quiddam est: at complexũ, seu connexio prædicati cum subiecto, sola fide tenetur. Nec desunt exempla, quibus hoc illustretur. Siquidem hominẽ illum, qui est Christus Dei Filius, Apostoli videbant, & tamen illum esse Christum Dei Filium, non videbant, sed credebant. Vnde Ioan. 20. dictum est Thomæ: *Quia vidisti me, Thoma, credidisti.* Et in Symbolo dicimus: *Credo vnum Baptisma*, licet videamus, & sentiamus Baptisma, id est, aquæ aspersionem, & verborum prolationem. non enim videmus, sed credimus illam aquæ aspersionem, & verborum prolationem esse Baptisma Christi, id est, Sacramentum quoddam.

